

Οδηγός

για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας της παρενόχλησης και των διακρίσεων στους χώρους εργασίας

Τι είναι η έμφυλη βία στους χώρους εργασίας;

Αναγνωρίζουμε σαν έμφυλη βία οποιαδήποτε επιβλαβή πράξη ή απειλή αυτής κατά γυναικών, θηλυκοτήτων και ΛΟΑΤΚΙΑ+ ατόμων στους χώρους στους οποίους εργάζονται. Η βία στους χώρους εργασίας μπορεί να πάρει πολλές μορφές – σωματική, ψυχολογική, συναισθηματική, σεξουαλική (παρενόχληση, βιασμός, εκμετάλλευση), οικονομική και λεκτική.

Τέτοια περιστατικά είναι καθημερινότητα για πολλές γυναίκες και θηλυκότητες, και πολλές φορές η κουλτούρα της σιωπής και της μετάθεσης της ευθύνης στις επιζώσες τέτοιων επιθέσεων κάνει την αντιμετώπιση τους πάρα πολύ δύσκολη. Η δύναμη και η εξουσία που έχουν εργοδότες, προϊστάμενοι αλλά και συνάδελφοι που υιοθετούν τέτοιες συμπεριφορές αλλά και η γενικότερη κανονικοποίηση τέτοιων γεγονότων, εγκλωβίζουν τις επιζώσες σε αδιέξοδες καταστάσεις, τους κλείνουν το στόμα, και δεν τους επιτρέπουν άλλο τρόπο διαχείρισης πέρα από τον προσωπικό.

Το πρόσφατο κίνημα #metoo που ξεκίνησε και στην χώρα μας από τους χώρους της τέχνης και του πολιτισμού, κατάφερε να ενδυναμώσει πολλές γυναίκες και

ΛΟΑΤΚΙΑ+ άτομα που ζούσαν για χρόνια με το τραύμα της έμφυλης βίας. Σε αυτό το πλαίσιο, δημιουργήσαμε αυτό τον οδηγό με σκοπό να βοηθήσουμε όποια γυναίκα, θηλυκότητα και άτομο εργάζεται σε διάφορους κλάδους και έχει επιζήσει τέτοιας βίας να μιλήσει και να ζητήσει βοήθεια.

Είναι καιρός να βγάλουμε αυτές τις εμπειρίες από τη σιωπή της ενοχής που μας επιβάλλεται, να μιλήσουμε για αυτές ανοιχτά και να αναζητήσουμε συλλογικούς τρόπους διαχείρισης.

Είναι καιρός να σταματήσουμε να σκάνουμε το ψυχολογικό και κοινωνικό βάρος τέτοιων περιστατικών και να βρούμε τη δύναμη να σταθούμε απέναντι στους κακοποιτές, και να τους μεταθέσουμε την ευθύνη που τους αναλογεί.

Μέχρι να είμαστε όλες/α ελεύθερες και ασφαλείς στους χώρους που ζούμε και εργαζόμαστε.

Πώς να την αντιμετωπίσω;

Δεν είσαι μόνη

Οι φεμινιστικές συλλογικότητες που συμμετέχουν στην συνέλευση μας καθώς και τα εργατικά σχήματα και τα σωματεία που δραστηριοποιούνται στο χώρο εργασίας σου είναι εδώ για να σε ακούσουν και να σε στηρίξουν στην προσπάθεια σου να διαχειριστείς ένα τέτοιο περιστατικό και θα κινηθούν στη κατεύθυνση που επιθυμείς εσύ

Οι ομάδες και οι συλλογικότητες μας είναι ασφαλείς χώροι όπου μπορείς να μιλήσεις σε κλίμα εμπιστοσύνης, να ζητήσεις βοήθεια και υποστήριξη, και να επεξεργαστείς συλλογικά τρόπους αντιμετώπισης αυτού που συνέβη που σε εκφράζουν και μπορείς να υποστηρίξεις.

Για παράδειγμα, ένα τέτοιο περιστατικό θα μπορούσε να καταγγεληθεί στην Επιθεώρηση Εργασίας, η οποία είναι υποχρεωμένη να το εξετάσει σύμφωνα με την ΥΑ 101269/2021 (ΦΕΚ Β'5978) αλλά και στον Συνήγορο του Πολίτη (σε περίπτωση που η επιχείρηση/εργοδότης ανήκει σε κλάδο που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του). Η έμφυλη βία στο χώρο της εργασίας, είτε ασκείται από εργοδότες και άτομα σε διευθυντικές θέσεις είτε από συναδέλφους, μπορεί να συνιστά μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της σύμβασης εργασίας και να θεωρηθεί ως προσβολή της σύμβασης από την πλευρά του εργοδότη, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει και την αντίστοιχη αποζημίωση. Σε περίπτωση εκδικητικής απόλυσης του ατόμου που καταγγέλλει περιστατικό έμφυλης βίας, υπάρχει δυνατότητα χαρακτηρισμού της απόλυσης ως καταχρηστικής και άκυρης. Σε κάθε περίπτωση, οι φεμινιστικές και εργατικές συλλογικότητες θα σε στηρίξουν και θα αναζητήσουν τρόπους αντιμετώπισης που ταιριάζουν σε κάθε περίπτωση.

Σε αναζήτηση ψυχολογικής και ιατρικής υποστήριξης

Με τη βοήθεια των φεμινιστικών και εργατικών συλλογικοτήτων μπορείς να αναζητήσεις ψυχολογική και ιατρική υποστήριξη.

Το Δίκτυο Αλληλεγγύης των Κοινωνικών Ιατρείων συμμετέχει στην προσπάθεια μας για την συλλογική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στους χώρους εργασίας. Τα κοινωνικά ιατρεία που λειτουργούν αυτή τη στιγμή στα Εξάρχεια, στο Ίλιον, στη Νέα Σμύρνη και στην Πατησίων-Αχαρνών καθώς και το Δίκτυο Ψυχολογικής Στήριξης μπορούν να παρέχουν ψυχολογική και ιατρική υποστήριξη ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Το δίκτυο συνεργάζεται και με γιατρούς στο Εθνικό Σύστημα Υγείας που μπορούν να προσφέρουν τη βοήθεια τους αν χρειαστεί (για παράδειγμα, να βεβαιώσουν την ύπαρξη σωματικής κακοποίησης κάτι που μπορεί αργότερα να χρησιμοποιηθεί υποστηρικτικά σε μια δικαστική διαμάχη).

Ακόμα, υπάρχει η γραμμή SOS 15900 στην οποία μπορείς να απευθυνθείς για περαιτέρω συμβουλές και υποστήριξη (δυστυχώς με χρέωση κλήσης). Η γραμμή είναι εθνικής εμβέλειας, και στελεκώνεται από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους που παρέχουν άμεση βοήθεια σε έκτακτα και επείγοντα περιστατικά βίας σε 24ώρη βάση, 365 μέρες το χρόνο. Με ευθύνη των διάφορων κυβερνήσεων, δυστυχώς η γραμμή είναι μονίμως υποστελεχωμένη και μάλιστα με συμβασιούχους, με αποτέλεσμα να χάνεται μια κρίσιμη εμπειρία όταν δεν ανανεώνονται οι συμβάσεις τους. Επίσης πολύ σοβαρό έλλειμμα είναι ότι δεν υπάρχει μόνιμη διερμηνεία σε βασικές γλώσσες μεταναστριών.

Σε αναζήτηση νομικής υποστήριξης

Οι φεμινιστικές και εργατικές συλλογικότητες μπορούν να σε στηρίξουν στην αναζήτηση νομικής υποστήριξης. Υπάρχουν δικηγόροι με τις οποίες μπορείς να έρθεις σε επαφή για περαιτέρω συμβουλές και στήριξη για μια καταγγελία στις δικαστικές αρχές.

Για παράδειγμα, οι συλλογικότητες σε συνεργασία με δικηγόρους μπορούν να σε στηρίξουν στην καταγγελία ενός τέτοιου περιστατικού στην αστυνομία η οποία πολλές φορές αποθαρρύνει τις καταγγέλλουσες και τους στερεί βασικά δικαιώματα. Να σημειωθεί εδώ ότι με βάση την νομοθεσία, η καταγγελία πρέπει να γίνει εντός τριών μηνών από το περιστατικό. Στην περίπτωση αυτή, η αστυνομία είναι υποχρεωμένη να καταγράψει την καταγγελία, να την αξιολογήσει και ανάλογα με την περίπτωση είτε να κινηθεί αυτεπάγγελτα είτε να ενημερώσει την καταγγέλλουσα για τα δικαιώματά της, είτε να την παραπέμψουν στην αρμόδια ιατροδικαστική υπηρεσία αν χρειάζεται.

Οι εργαζόμενες έχουν ακόμα δικαιώματα!

Παρά τις επιθέσεις που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια από όλες τις διαδοχικές κυβερνήσεις με στόχο την άρση της προστασίας των εργαζόμενων από την εργατική νομοθεσία, υπάρχουν ακόμα κάποιες διατάξεις που προστατεύουν τις εργαζόμενες. Επειδή πολύ συχνά οι εργοδότες τις παραβιάζουν αυθαιρέτως, καλό είναι να τις γνωρίζουμε.

Η αρχή «ίση αμοιβή για ίση εργασία» είναι νομικά κατοχυρωμένη, άσχετα με το τι εφαρμόζεται στην πράξη. Κάθε άμεση ή έμμεση έμφυλη διάκριση και ιδίως λόγω οικογενειακής κατάστασης απαγορεύεται ρητά. Ο εργοδότης τυπικά δεν δικαιούται να αρνηθεί την πρόσληψη γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας και οι εργαζόμενες μετά την λήξη της άδειας μητρότητας δικαιούνται να επανέλθουν στην ίδια ή σε ισοδύναμη θέση στην εργασία τους. Ο νόμος μάλιστα τυπικά απαγορεύει τις διακρίσεις και ενάντια σε διεμφυλικά άτομα λόγω φυλομετάβασης. Βέβαια, ο ίδιος νόμος (3986/2010 – ΦΕΚ Α'207) εξισώνει τα ασφαλιστικά δικαιώματα ανδρών και γυναικών προς τα κάτω. Οι απολύσεις εγκύων απαγορεύονται ρητά, τόσο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, όσο και 18 μήνες μετά τον

τοκετό αλλά και μετέπειτα αν η απουσία από την εργασία οφείλεται σε ασθένεια λόγω τοκετού (άρθρο 36, Ν.3996/2011 – ΦΕΚ Α'170). Μία σειρά από άδειες (άδεια θηλασμού και φροντίδας παιδιών, ανατροφής τέκνων, κ.λπ.) προβλέπονται από την νομοθεσία και την εθνική συλλογική σύμβαση εργασίας.

Όμως η εργοδοτική αυθαιρεσία και οι διάφορες μορφές μαύρης, ανασφάλιστης, ελαστικοποιημένης εργασίας, η πρόσληψη της εργαζόμενης ως «συνεργάτιδας» κ.ά., καθιστούν συχνά τα παραπάνω δικαιώματα κενό γράμμα. Τα μαχητικά εργατικά σωματεία είναι σε θέση να σε ενημερώσουν αναλυτικά για τα νόμιμα δικαιώματά σου. Η διασφάλιση και η διεύρυνσή τους περνάει από την ενίσχυση των εργατικών αγώνων και συνολικά του εργατικού κινήματος.

Φεμινιστικές και εργατικές διεκδικήσεις

Οι φεμινιστικές και οι εργατικές συλλογικές διεκδικούμε την εφαρμογή της αρχής «ίση αμοιβή για ίση εργασία» στην πράξη, ενάντια σε τυπικές ή άτυπες μισθολογικές διακρίσεις, με εργασιακές σχέσεις μόνιμες και σταθερές, με πλήρη ασφαλιστικά δικαιώματα που θα καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Ενίσχυση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και πλήρη προστασία της μητρότητας για όλες τις γυναίκες, ντόπιες και μετανάστριες, χωρίς αποκλεισμούς. Να παρέχει το κράτος τις υπηρεσίες φροντίδας που σήμερα αναλαμβάνονται άνισα από

τις γυναίκες. Δωρεάν, ασφαλείς και προσβάσιμες εκτρώσεις για όλες.

Ενάντια στην έμφυλη βία διεκδικούμε την οικονομική υποστήριξη κακοποιημένων γυναικών και ΛΟΑΤΚΙΑ+ ατόμων ώστε να μπορούν να φύγουν από το κακοποιητικό περιβάλλον, δημόσιους και δωρεάν ξενώνες και τηλεφωνικές γραμμές στήριξης, λειτουργία ιατροδικαστικών κέντρων όλο το 24ωρο και κοινωνικές υπηρεσίες στήριξης στις καταγγέλλουσες και νομική αναγνώριση του όρου γυναικοκτονία.

Επικοινωνία

★ Συνέλευση Φεμινιστικών και Εργατικών Συλλογικοτήτων

✉ femierga@gmail.com Συνέλευση Φεμινιστικών και Εργατικών Συλλογικοτήτων

★ Attack στην Ανεργία και την Επισφάλεια

✉ againstmodernslavery@gmail.com @attackstinanergia attack.org.gr @attack_against

★ Εργατική Συμμαχία στα Δυτικά

✉ ergatikisymmaxia@gmail.com

★ Κιουρί@

✉ omadakiouriat@gmail.com @kiouria kiouri.at

★ LABour - Αγωνιστική Παρέμβαση στην Έρευνα

✉ labour.ereuna@gmail.com @labour.ereuna labour.ereuna

★ Sabbat - Burn the Rich, not the Witch

✉ sabbat@espiv.net @SabbatFeministCollective sabbat.fem

★ Συντονιστικό Αναπληρωτών/τριών - Αδιόριστων Εκπαιδευτικών

✉ sidonistikooanapliroton@gmail.com Συντονιστικό Αναπληρωτών Αδιόριστων Εκπαιδευτικών